

Inhoudsopgave

1. Voorwoord
2. Een natte zomer voor Nederland: Is de zomer in Pensioenland net zo verregend?
3. Uitkerings- en looptijd vrijstelling voor kapitaalverzekeringen gesloten voor 14 september 1999
4. Uitbetaling aan derden
5. Oud regime lijfrenten en toerekening lijfrentetermijnen aan echtgenoot
6. Casus van de maand

Voorwoord

De vakanties zijn bijna voorbij. Hoewel het weer niet al te geweldig was hopen we dat iedereen toch weer met frisse moed begonnen is. In ieder geval ligt er weer een interessant JZ-journaal klaar om gelezen te worden.

Allereerst vind je in dit JZ-journaal een artikel met de pakkende titel 'Een natte zomer voor Nederland: Is de zomer in Pensioenland net zo verregend?' In dit artikel wordt het Pensioenakkoord kort samengevat. Daarnaast tref je de laatste stand van zaken rond het Pensioenakkoord aan.

Verder aandacht voor de uitkerings- en looptijd vrijstelling voor kapitaalverzekeringen gesloten voor 14 september 1999. In een volgende bijdrage van het JZ-journaal zal het wijzigen of omzetten van dit soort verzekeringen besproken worden.

Ook is er aandacht voor een onlangs gepubliceerd besluit van het Ministerie van Financiën over de fiscale behandeling van oud regime lijfrenten en toerekening van lijfrentetermijnen aan de echtgenoot.

Een heel ander onderwerp is de uitbetaling aan derden. Het is niet iedereen altijd duidelijk of er ook aan een ander dan de tot uitkering gerechtigde mag worden uitbetaald. Aangegeven wordt waarom ASR hieraan meestal geen medewerking verleent.

Tot slot hebben we weer een casus van de maand. Dit keer gaat de casus over begunstigingwijziging. Wanneer is er sprake van een rechtsgeldige wijziging van de begunstiging?

We wensen je veel leesplezier!

De redactiecommissie.

Een natte zomer voor Nederland: Is de zomer in Pensioenland net zo verregend?

Het kabinet heeft nog zomerreces, maar rustig is het niet in pensioenland. Het Pensioenakkoord is nog steeds geen breed gedragen stuk gezien de stemming van de leden van FNV Bondgenoten. Hierbij een korte samenvatting en de laatste stand van zaken met betrekking tot het Pensioenakkoord.

Samenvatting

In het JZ-journaal van juli jl. is een overzicht gegeven van de gevolgen van het Pensioenakkoord van 10 juni 2011, zoals aanpassing van de AOW aan de stijgende levensverwachting en aanpassing van het fiscale kader (het Witteveenkader). De aanpassing van het fiscale kader is daarbij verwoord in het voor de zomer ingediende wetsvoorstel Wet verhoging van de pensioenleeftijd naar 66 jaar per 1 januari 2013. Dit wetsvoorstel is uitgebreid aan bod geweest in het JZ Journaal van juni 2011.

Maandag 15 augustus jl. hebben de leden van FNV Bondgenoten het Pensioenakkoord afgewezen. FNV Bondgenoten eist meer zekerheid over de hoogte van de pensioenen, een andere verdeling van risico's over werknemers en werkgevers en betere afspraken voor mensen met een zwaar beroep die op hun 65ste willen stoppen met werken. De FNV (waaronder dan ook Abvakabo FNV en FNV Bouw) beslist 12 september over steun aan het pensioenakkoord.

Met een eventuele afwijzing van de gehele FNV is overigens niet gezegd dat een wijziging van het Pensioenakkoord op stapel staat en dat dit effect zal hebben op het wetsvoorstel inzake de verhoging van de pensioenleeftijd naar 66 jaar. Immers, zoals in het JZ Journaal van juni 2011 al werd gemeld, zal een aanpassing van de voorgenomen verlaging van de pensioenopbouw niet voor de hand liggen gezien het feit dat het wetsvoorstel de schatkist naar verwachting ongeveer 700 miljoen per jaar gaat opleveren. Maar niets is nog zeker.

Laatste stand van zaken

Minister Kamp heeft in een brief aan de Tweede Kamer van 12 augustus 2011 gereageerd op vragen gesteld door de vaste commissie van SZW. De vaste commissie vraagt onder meer een reactie van de Minister op de stelling dat het goed zou zijn om het arbeidsrechtelijke regime voor 65-plussers aan te passen: Wat is noodzakelijk om doorwerken na de AOW-gerechtigde leeftijd te bevorderen? De Minister antwoordt daarop dat hij daarbij denkt aan een 'lichter arbeidsrechtelijk regime'. Te denken valt aan het beperken van verplichtingen van de werkgever bij ziekte van de werknemer, het verruimen van de mogelijkheden voor het aangaan van opeenvolgende arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd en het laten vervallen van de leeftijdsgrens van 65 jaar uit de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag. De Minister streeft naar indiening van een wetsvoorstel hieromtrent begin 2012.

Voor het bevorderen van arbeidsparticipatie van mensen van 65 jaar en jonger verwijst de Minister naar het zogenaamde 'Vitaliteitspakket' in het kader van het bevorderen van duurzame inzetbaarheid. Hierover in een later JZ-journaal meer.

Meer informatie kun je krijgen bij Saskia Everts

Uitkerings- en looptijdvrijstelling voor kapitaalverzekeringen gesloten voor 14 september 1999

In dit artikel worden de verschillende vrijstellingen besproken, die op kapitaalverzekeringen van voor 14 september 1999 van toepassing kunnen zijn. In een volgende bijdrage zullen de aandachtspunten voor het wijzigen of omzetten van dergelijke kapitaalverzekeringen benoemd worden.

Op kapitaalverzekeringen die voor 14 september 1999 zijn gesloten, is het overgangsrecht van toepassing. Voor deze polissen kan zowel een uitkeringsvrijstelling als een looptijdvrijstelling van toepassing zijn.

Uitkeringsvrijstelling kapitaalverzekeringen gesloten voor 1 januari 1992

Voor de kapitaalverzekering (pre-brede herwaardering) geldt een onbeperkte uitkeringsvrijstelling als aan de onderstaande voorwaarden is voldaan. De uitkering bij leven is vrijgesteld als minimaal 12 jaar aaneengesloten premies zijn betaald binnen de onderstaande bandbreedte. De uitkeringsvrijstelling geldt alleen als de hoogste premie niet meer bedraagt dan:

- het vijfvoud van de laagste premie (bandbreedte 1:5) bij een verstreken looptijd tot en met 15 jaar;
- het tienvoud van de laagste premie (bandbreedte 1:10) bij een verstreken looptijd van 16 tot en met 20 jaar;
- het vijftienvoud van de laagste premie (bandbreedte 1:15) bij een verstreken looptijd van 21 tot en met 30 jaar;
- het twintigvoud van de laagste premie (bandbreedte 1:20) bij een verstreken looptijd van meer dan 30 jaar.

Let op

Deze onbeperkte uitkeringsvrijstelling gaat verloren als de kapitaalverzekering na 1 januari 1992 (buiten de normale en gebruikelijke optieclausules) wordt verhoogd. Na een verhoging na deze datum valt deze kapitaalverzekering onder het regime brede herwaardering. Hierdoor geldt een beperkte uitkeringsvrijstelling van maximaal € 123.428 op deze kapitaalverzekering.

Uitkeringsvrijstelling kapitaalverzekeringen gesloten onder regime brede herwaardering

Hieronder treft u in een notendop de voorwaarden aan voor de uitkeringsvrijstelling voor kapitaalverzekeringen gesloten in de brede herwaardering:

Het rentebestanddeel in de uitkering uit de kapitaalverzekering bij leven wordt belast in box 1. De uitkering kan echter (geheel/gedeeltelijk) vrijgesteld zijn als op einddatum, of bij eerdere afkoop aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- een uitkeringsvrijstelling van € 28.134 bij een minimaal 15 jaar aaneengesloten premiebetaling binnen de bandbreedte 1:10;
- een uitkeringsvrijstelling van € 95.294 bij minimaal 20 jaar aaneengesloten premiebetaling binnen de bandbreedte 1:10.

De vrijstellingen kunnen in dit geval bij elkaar worden opgeteld tot € 123.428.

Deze uitkeringsvrijstellingen worden verminderd met:

- eerdere uitkeringen van een kapitaalverzekering eigen woning, spaarrekening eigen woning of een beleggingsrecht eigen woning;
- vrijgestelde uitkeringen uit de Brede herwaarderingsperiode (verzekeringen gesloten tussen 1 januari 1992 en 1 januari 2001).

Looptijdvrijstelling

Met de looptijdvrijstelling wordt de extra vrijstelling in box 3 van maximaal € 123.428 bedoeld. Deze looptijdvrijstelling is enkel op kapitaalverzekeringen van toepassing als de polis tot stand is gekomen voor 14 september 1999. Om deze looptijdvrijstelling te blijven behouden moet voldaan zijn aan de volgende (cumulatieve) voorwaarden:

1. Het verzekerde kapitaal mag niet verhoogd worden na 14 september 1999;
2. De looptijd van de verzekering mag niet verlengd worden na 14 september 1999.

Voor een beleggingsverzekering, waarbij geen sprake kan zijn van een verzekerd kapitaal, geldt dat de premie niet verhoogd mag worden. Om te toetsen of de premie is verhoogd, moet in de meeste gevallen zowel de spaarpremie als de risicopremie afzonderlijk beoordeeld worden.

Verhogingen mogen wel op basis van normale en gebruikelijke optievoorwaarden, mits die voorwaarden reeds op 14 september 1999 deel uitmaakten van de verzekering.

Meer informatie kun je verkrijgen bij Enrico Koudijs

Uitbetaling aan derden

Vermijd claims en imagoschade voor ASR en betaal aan “de goeie” uit. Onze afdeling wordt geregeld gevraagd of een uitkering of een afkoopwaarde aan een ander dan aan de tot uitkering gerechtigde mag worden uitgekeerd.

De begunstigde (bij een uitkering bij overlijden of op de einddatum bij in leven zijn van de verzekerde) of de verzekeringnemer (bij afkoop) kan er zelfs voor tekenen dat het bedrag naar een derde moet worden overgemaakt. Hier schuilt echter voor ASR een addertje onder het gras.

De hoofdregel is dat ASR niet aan een verzoek om uit te keren aan een ander dan de tot uitkering gerechtigde wil voldoen, omdat ASR daarbij risico loopt. Wanneer ASR aan de tot uitkering gerechtigde betaalt, is er zeker sprake van een bevrijdende betaling. Wanneer ASR betaalt aan een derde, kan er sprake zijn van een niet-bevrijdende betaling.

Hieronder worden vier redenen gegeven waarom ASR niet meewerkt (zelfs niet met een volmacht van de tot uitkering gerechtigde) aan het uitbetalen aan een derde.

1) Faillissement of schuldsanering van de tot uitkering gerechtigde

Voorbeeld: de tot uitkering gerechtigde is failliet of is in de schuldsanering terecht gekomen. De tot uitkering gerechtigde heeft bedacht dat hij, via een betaling aan een derde, het geld uit handen van de curator kan houden. Bij betaling aan deze derde (met volmacht van de tot uitkering gerechtigde) kan een curator ingeval van faillissement of schuldsanering ASR verplichten om ook nog eens aan de curator of aan de failliete boedel uit te betalen.

2) Betaling aan de tussenpersoon

In de wet is opgenomen (artikel 7:937 BW) dat de verzekeraar die een uitkering doet aan de tussenpersoon alleen bevrijdend betaalt als de tussenpersoon het bedrag aan de tot uitkering gerechtigde doorbetaalt. De tot uitkering gerechtigde moet in ieder geval door de betaling aan de tussenpersoon gebaat zijn. Als de tussenpersoon bijvoorbeeld met de uitkering een hypotheekschuld van de tot uitkering gerechtigde voldoet, hebben wij bevrijdend betaald. Als ASR aan de tussenpersoon uitbetaalt en de tussenpersoon gaat failliet voordat het bedrag aan de tot uitkering gerechtigde is doorbetaald, dan moet ASR voor de tweede keer uitbetalen en nu aan de tot uitkering gerechtigde.

3) Fiscale gevolgen onduidelijk

Door uitbetaling aan een ander dan de tot uitkering gerechtigde zijn de fiscale consequenties niet altijd te overzien. In het kader van onze zorgplicht is dit niet wenselijk. Ook of er (en hoe er) gerenseigneerd moet worden is in deze situatie niet altijd duidelijk.

4) Witwassen/fraude

Bij uitbetaling aan een derde kan er sprake zijn van witwassen van zwart geld. Ook kan een uitbetaling aan de derde fraude maskeren.

Aan beide handelingen wil ASR niet meewerken.

Uitzondering

Toch hebben we beleid gemaakt, waarbij ASR in één situatie er uitdrukkelijk voor kiest om aan een ander dan de tot uitkering gerechtigde uit te keren. Wanneer bij overlijden de uitkering kleiner is dan € 2.012,-- en de erfgenamen de begunstigten zijn, hebben wij een verklaring van erfrecht nodig om te bepalen wie tot uitkering gerechtigd zijn. Omdat wij de nabestaanden in deze situatie niet op onkosten willen jagen, hebben we ervoor gekozen geen verklaring van erfrecht te vragen als de uitkering kleiner is dan € 2.012,--. In deze situatie is ASR bereid de uitkering aan de uitvaartverzorgers uit te keren. Omdat de uitvaartkosten door de erfgenamen moeten worden betaald, lopen wij hierbij een klein risico. Het kleine risico zit 'm in het feit dat erfgenamen de nalatenschap kunnen verwerpen en wel de uitkering uit levensverzekering kunnen opeisen. Als ASR dan aan de nalatenschap heeft voldaan, kan de individuele erfgenaam alsnog de uitkering opeisen. Dit komt zo zelden voor, dat ASR bereid is dit risico te nemen. Hierboven is aangegeven dat ASR risico's loopt als er aan een derde wordt uitgekeerd. Financiële risico's: we moeten voor de tweede keer het verzekerde bedrag uitkeren. Maar ook imagoschade: als ASR betrokken wordt bij fraude of witwassen. Daarnaast kunnen er procedures ontstaan omdat we ons niet van onze zorgplicht hebben gekwetend.

Meer informatie kun je verkrijgen bij Betty Bohte

Oud regime lijfrenten en toerekening lijfrentetermijnen aan echtgenoot

In de twee voorafgaande JZ journaals hebben wij u hierover geïnformeerd. Nu is het besluit van het Ministerie van Financiën gepubliceerd. Wij bespreken hieronder de inhoud van dit besluit.

De Staatssecretaris van Financiën geeft aan dat artikel 69 Wet IB '64 van toepassing blijft als de lijfrenteversicherung wordt omgezet naar een nieuw regime (bancaire) lijfrente. Dit houdt in dat als degene die de lijfrente uitgekeerd krijgt een andere echtgenoot is dan degene die in het verleden de lijfrentepremies in aftrek heeft gebracht, de uitkeringen moeten worden belast bij de op het tijdstip van ontvangst meest verdienende echtgenoot.

Op 6 april 2011 heeft de Belastingdienst in een specifieke casus een ander standpunt ingenomen, namelijk dat de uitkeringen worden belast bij de op het tijdstip van ontvangst minst verdienende echtgenoot. De staatssecretaris heeft bepaald dat dit standpunt geldig blijft tot 19 augustus 2011 indien vóór of door de expiratie van de kapitaalversicherung met lijfrenteclausule de begunstigde onherroepelijk gewijzigd is ten gunste van de minst verdienende echtgenoot.

Situaties van vóór 6 april 2011 vallen hier in beginsel niet onder. Indien het lijfrentekapitaal in de periode 6 april 2011 tot en met 18 augustus 2011 is aangewend voor een (bancaire) lijfrente ten gunste van de minst verdienende echtgenoot dan wordt deze situatie gerespecteerd.

Met het oog op de beoordeling of sprake is van opgewekt vertrouwen en om dit voor de toekomst vast te leggen, moeten deze situaties vóór 1 januari 2012 worden gemeld aan de voor de belastingplichtige bevoegde inspecteur van de Belastingdienst.

Meer informatie kun je verkrijgen bij Petra Wollaert

Casus van de maand

Enige tijd geleden werd ons de volgende casus voorgelegd:

De heer A heeft een 3-tal levensverzekeringen afgesloten bij ASR. Op 14 april 2010 stuurt de tussenpersoon van A ons een fax, waarin hij aangeeft dat A de begunstiging wil wijzigen van Y naar Z. Bijgevoegd is een (ondertekend) fax-bericht en een e-mailbericht van A, waarin A de tussenpersoon opdracht geeft deze begunstigingswijziging door te (laten) voeren. Naar aanleiding van het verzoek sturen wij op 27 april 2010 een 'formulier aanvraag wijziging begunstiging' naar de tussenpersoon met de vraag dit formulier ingevuld en ondertekend door de klant aan ons terug te sturen. A blijkt echter inmiddels te zijn overleden. Wij stellen ons vervolgens op het standpunt dat de begunstiging niet gewijzigd is, omdat wij het genoemde formulier niet ingevuld en ondertekend retour hebben gekregen. De advocaat van Z stelt zich op het standpunt dat er wel degelijk een begunstigingswijziging heeft plaatsgevonden.

De vraag is natuurlijk wie er gelijk heeft. Juridisch geldt het volgende: in artikel 7:966 lid 1 van het Burgerlijk Wetboek (BW) is vermeld dat de verzekeringnemer door schriftelijke mededeling aan de verzekeraar zichzelf of (...) één of meer derden als begunstigde kan aanwijzen. Het verzoek van A aan de tussenpersoon om de begunstiging te (laten) wijzigen van Y naar Z, welk verzoek ons vóór het overlijden van A heeft bereikt, is een mededeling zoals bedoeld in artikel 7:966 BW. Er heeft dus een rechtsgeldige begunstigingswijziging plaatsgevonden.

Het doel van een ingevuld en ondertekend 'formulier aanvraag begunstiging' is om ASR (extra) bewijsmogelijkheden te geven. ASR kan ingeval van een geschil dan (nog beter) aantonen dat de verzekeringnemer de begunstiging echt wilde wijzigen. Voor alle duidelijkheid: het is geen wettelijke verplichting.

Meer informatie kun je verkrijgen bij Francina Hoogland

JZ-Journaal is een uitgave van ASR Juridische Zaken. Juridische Zaken maakt onderdeel uit van ASR Verzekeringen. Juridische Zaken ondersteunt ASR Nederland en haar intermediair zowel op juridisch gebied als op het gebied van leven en pensioen. Hoewel Juridische Zaken aan de inhoud van deze nieuwsbrief de uiterste zorg heeft besteed, aanvaarden noch ASR Verzekeringen noch andere tot ASR Nederland behorende vennootschappen, enige aansprakelijkheid voor de onvolledigheid of eventuele onjuistheid en de gevolgen daarvan. De inhoud mag alleen met bronvermelding worden overgenomen. Eindredactie Anton Pieter van Logtestijn. Vragen en opmerkingen graag via e-mail: asr.adviesbureau@asr.nl